

Тема. Усі люди на світі не такі, як усі. Урок за оповіданням Галини Пагутяк «Потрапити в сад».

Мета: формувати в учнів цілісні уявлення про життєві цінності, гідність людини, моральні якості, переживання на основі прочитаного твору; формувати вміння шукати вирішення проблеми, навички спілкування у колективі; формувати активну життєву позицію та вміння залишатися самим собою;

розвивати логічне мислення, увагу, комунікативність, уміння аналізувати власні вчинки, давати їм моральну оцінку;

навчити обґрунтовувати власну позицію, розвивати вміння відстоювати свої погляди;

всебічно розвивати у підлітків високі моральні якості.

Тип уроку: соціально-психологічне дослідження із використанням прийомів вітагенної технології.

Актуальність уроку: упровадження вітагенних технологій дозволяє

- полегшити розуміння навколишнього світу;
- допомогти виробленню вміння правильно спілкуватися, критично мислити, розуміти людей, адекватно сприймати будь-які життєві ситуації, робити вибір, тобто формувати компетентну особистість, мислячу, грамотну, із новим рівнем моральних установок.

Очікувані результати:

- учні вміють аналізувати прозовий твір, визначати проблематику та ідейне спрямування;
- вміють розрізняти і пояснювати прихований зміст, підтекст, узагальнюючі ідеї твору;
- висловлюють власні судження, враження від прочитаного, роблять висновки.

Перебіг уроку

I. Мотиваційний період.

Доброго дня, діти, гості! Рада вас усіх бачити. Сподіваюсь, усі налаштовані на позитив і на плідну працю. Твір, який ми розглядатимемо на сьогоднішньому уроці, відображає один із аспектів нашого життя, одну із сторінок життя. Отож, тема нашого уроку: «Усі люди не такі, як усі (за оповіданням Галини Пагутяк «Потрапити в сад»)

Я очікую від вас, діти:

- активності;
- вражень від прочитаного;
- критичного мислення.

Перш ніж звернемося до тексту оповідання, пропоную налаштуватися на певний емоційний лад. Отже, до роботи...

Завдання 1 (тренінг)

Візьміть однакові аркуші паперу. Одночасно виконайте наступні дії:

1. Складіть аркуш навпіл.
2. Відірвіть верхній правий кут.
3. Знову складіть навпіл.
4. Відірвіть правий верхній кут.
5. Знову складіть.
6. Знову відірвіть верхній правий кут.
7. Складіть аркуш удвоє.
8. Якщо можна, відірвіть правий кут.
9. Розгорніть аркуш і покажіть іншим.

Чи можемо сказати, що хтось виконав роботу неправильно? Чому аркуші відірвані так по-різному? Чи можете ви сказати, що всі, хто відірвав аркуш інакше, ніж ви, є гіршими за вас? Чи буває так, що ми оцінюємо людину тільки з огляду на те, чи робить вона щось так само, як ми?

1. Актуалізація опорних знань та суб'єктивного досвіду.

Уявіть, ви йдете вулицею міста. Раптом бачите велику паперову коробку. Із неї вилазить чоловік. Брудний, обшарпаний...

1. Якою буде ваша реакція?
2. Що ви подумаєте про цю людину?
3. Чи виникне бажання познайомитися з цим чоловіком ближче?
4. Що спонукало його жити в таких умовах?
5. Спрогнозуйте долю цієї людини...

6. Ви поговорили з цією людиною і зрозуміли, що вона розумна. Чи захочете з нею ще спілкуватися?
7. Що найважче розгледіти в людині?

1. Вступне слово вчителя.

Як ця розмова пов'язана з темою нашого уроку? Література – це, перш за все, емоції. Це – ставлення автора, ваше ставлення до зображуваного в творі. Твір, який ми розглянемо сьогодні, може викликати неоднозначні емоції. Але наша мета саме й полягає в тому, щоб не бути байдужими, зробити власний вибір, відстоювати свою думку.

2. Проблемне питання:

Чи погоджуєтесь ви з думкою А. Шопегауера : «Те, що є в людині, безперечно, важливіше того, що є у людини».

II. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу.

Отож, пропоную звернутися до тексту.

Аналіз тексту (1,2 абзац)

Герой твору Г. Пагутяк - Грицько. **Хто він?**

Упродовж уроку ми спробуємо створити його портрет. Нас цікавитиме не лише зовнішність, а, насамперед, внутрішній світ героя.

Усі ми не схожі один на одного, і, щоб мирно співіснувати, нам треба миритися із цим розмаїттям.

Із перших абзаців твору зрозуміло, що Грицько – безхатченко. Як ви думаєте, безхатченками народжуються чи стають?

Відео (перегляньте за посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=gpE9-Jlauy4>)

Отож, чи можна стверджувати, що Грицько – один із побачених вами героїв?

Чим вирізняється? (текст)

Із ким порівнює себе Грицько?

Чого він тішиться з того, що «були на землі такі люди, як Григорій Савич»?

Пригадайте, у чому суть філософії Сковороди. («Перш ніж пізнати світ, людина повинна пізнати саму себе як частину Всесвіту», Сковорода вважав, що пізнання людиною самої себе – запорука щастя, бо ж, тільки правильно оцінюючи свій потенціал, вона може обрати «сродну працю» - таку, яка відповідає її природним нахилам і вподобанням. Щастя людини, зауважував

мислитель, — у ній самій. Воно не в якихось почестях, а в задоволенні найнеобхідніших потреб. Абсолютно логічною для філософської системи Сковороди є байдужість до розкошів, до ненаситного, самодостатнього збагачення. Мислитель вважав, що гонитва за ним сама по собі є злом і породжує зло. В усі часи (і наш не виняток) знайшлося б чимало охочих із цим посперечатися).

Чи прослідковуються ці філософські тенденції у житті Грицька?

Опишіть зовнішність героя (деталі). Як ви гадаєте, скільки років героєві?

1. Записуємо в зошит (досьє - анкета головного героя). Упродовж уроку доповнюємо.

Анкета

Ім'я

Вік

Стать

Родина, друзі

Соціальний статус

Рід занять

Захоплення

2. Робота з текстом.

Чим заробляв на життя Грицько?

Хто навчив його грати на гармошці?

3. Словникова робота.

«Чорна хвороба» (епілепсія)

Від чого у Григорія була епілепсія?

Чи був Грицько жебраком? Філософом? Злодієм? Просто вільною людиною? Особистістю? (текст)

Чи влаштовує героя таке життя?

Людина здатна адаптуватися до змін у житті. Чи корисна, чи важлива ця здатність, на вашу думку?

Із ким товаришував Грицько? (текст)

Хто ці люди?

Які емоції викликає у вас герой Микольця? Його спосіб життя?

Чи був, на вашу думку, Грицько авторитетом для товаришів?

Що доповнює образ Грицька? Які деталі? (забирав їжу для собаки, співає для товариша, читає «Кобзаря», «побожно взяв до рук книжку»)

Чи всі бездомні такі, як Грицько?

Італійський історик, філософ-гуманіст Г.Гвіччардіні стверджував: «Усі люди мають недоліки: хто більші, хто менші. Ось чому і дружба, і допомога були б неможливими, якби не існувало між нами взаємної терпимості». Кожна

людина є єдиною й неповторною. Мені б хотілось, щоб після сьогоднішнього уроку ви задумалися над тим, на яких життєвих сходинках ви хотіли б стояти, щоб кожен із вас передивився свої погляди на життя. І якщо ви, переглянувши свої принципи, знайдете щось негативне, то це вже добре. Адже ви маєте сили визнати, що ви не праві.

Я зовсім не схильна романтизувати життя безхатків. Але ...
(ЗАПОВНЕНА АНКЕТА)

4. Займи позицію.

Яким ви уявляєте повноцінне життя людини?

Що потрібно людині, щоб відчутти себе по-справжньому щасливою?

5. Створення «асоціативного куща»



III. Підсумок уроку. Узагальнення .

Давайте спробуємо з'ясувати, чи відчував себе Грицько щасливим? Чи був у нього інший вибір? Чи всі люди мають право на щастя?

Г. Сковорода зазначав: « Щасливий той, хто мав змогу знайти щасливе життя. Але щасливіший той, хто вміє ним користуватись».

Повернімося до проблемного питання.

Отже, що важливіше: матеріальні статки Грицька чи його душа ?

Проблема життя безхатченків цікавила та цікавить багатьох сучасних письменників. (Олексій Чупа «Бомжі Донбасу», Андрій Курков «Рух «Емаус»: Історія солідарності», Володимир Лис «Нява і Інтеграл»). Дуже цікаво

сформулював В. Лис мету звернення до теми життя безхатченків: «Ще один аргумент, трагічний, украй болючий, але й переконливий аргумент на захист людини як такої. Не тільки здорової, цілковито розумної, а просто людини. Нещасної й непотрібної». Не залишила байдужою ця тема і Галину Пагутяк. Думаю, що сьогоднішній урок – це ваша перша зустріч із цією письменницею, але, сподіваюсь, не остання. Пропоную невелике знайомство з авторкою.

Відео (перегляньте за посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=RrckfC5SjWc>)

IV. Оцінювання результатів роботи.

V. Домашнє завдання.

1. Складіть сенкан на тему «Я - особистість... ! ? » (учні самостійно обирають розділовий знак)

2. Уявіть, що подальша доля Грицька змінилася. Якою б вона була, на вашу думку? (5 – 10 речень).